

3 Vulkanens gave til livet

De enorme naturkræfter bringer oftest dødelige konsekvenser med sig for det levende liv. Men dybest set er et vulkanudbrud, og også jordskælv, ingen katastrofe, men en forudsætning for, at der kan findes liv på Jorden. Uden disse mægtige naturmagter ville Jorden være en uddød planet som Månen.

Vandet i oceanerne og vores søer er kommet ud fra vulkanerne i form af vanddampe og er dermed medvirkende til dannelsen og fornyelse af atmosfærens ilt igennem millioner af år. Så både vand og luft er vulkanernes gave, og da alle organismer behøver disse ting for at kunne leve, kan livet på Jorden i den sidste ende takke vulkanerne for dets eksistens.

Aske er gødning

Når det hagler med vulkansk aske, regner det i virkeligheden også med gødning. Vulkanerne bringer de næringsrige mineraler med op fra Jordens indre, hver gang de er i udbrud.

Udbrudsprodukter som aske holder på fugtigheden til gavn for planternes rødder, og asken frigiver grundstoffer som fosfor og kalium, der ligeledes er vigtige for planterne. Derfor ses det ofte, at områder omkring vulkanerne er tæt beboet af mennesker, og jo mere varme og regn, desto hurtigere forvitrer de vulkanske udbrudsprodukter, hvilket ses tydeligt i tropiske og subtropiske områder på Jorden.

På grund af den frugtbare jord udstrækkes beboelse og dyrkede områder tættere og tættere til vulkanerne. I dag bor snart 600 millioner mennesker på vores jordklode i skyggen af en vulkan.

Vulkaner opbygges af det materiale, som en vulkan udslynger. Al form for bjergarter er dannet i vulkanske udbrud og ikke omvendt.

Sir William Hamilton i 1774

4 De udslukte vulkaner – en dødelig trussel

Alle stærkt eksplosive vulkanudbrud er ofte kommet fra vulkaner, som man har troet var udslukte. Ved ordet "udslukt" vulkan kunne man umiddelbart tro, at det betød en vulkan, som aldrig mere vil kunne komme i udbrud, men i vulkanologiens verden er det en vulkan, som har været i ro i de seneste 10.000 år – rettere sagt i historisk tid – altså den tid, mennesker kan huske eller har gamle opteg-

nelser om. Byer som Rom i Italien, Portland i USA og Clermont-Ferrand i Frankrig ligger i skyggen af gamle vulkaner, der har været i ro i den tid, mennesker har boet der.

Men det betyder ikke, at der ikke vil kunne ske noget igen. Vulkanerne er kun uddøde i de øjne, som hverken kan eller vil se. Vi mennesker har en kort hukommelse. Såvel politiske som naturkatastrofer plager os ikke længere, så snart de er

Vulkan i udbrud

